

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-940 din 11.02. 2020
La nr.18-23-1036 din 10 februarie 2020

**Ministerul Sănătății, Muncii
și Protecției Sociale**

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6314 din 11.02.2020

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (nr.909/1992, nr.544/1995, nr.156/1998, nr.123/1998, nr.756/1999 ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Potrivit art.12 alin.(2) al legii „Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice".

Cu referire la proiectul de act normativ, autorul nu a respectat etapele asigurării transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008. Astfel, atât normele elaborate, cât și nota informativă nu se regăsesc pe pagina web a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale la data întocmirii prezentului raport de expertiză anticorupție (data verificării: 11.02.2020).

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative „Scopul elaborării prezentului proiect de lege constă în precizarea unor reglementări în domeniul protecției sociale, în special în vederea respectării principiilor care stau la baza sistemului public de pensii - principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege și principiul contributivității - conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite, precum și sporirea garanțiilor sociale [...]".

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea mecanismului de indexare a pensiilor și a indemnizațiilor sociale. La fel, în proiect este revăzut modul de recalculare a pensiilor judecătorilor și procurorilor din Republica Moldova. Astfel, scopul real al proiectului corespunde cu scopul declarat de autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

La general proiectul nu este în detrimentul interesului public și promovează interesele beneficiarilor de pensii și indemnizații sociale de a obține o indexare semestrială a pensiei/indemnizației reieșind din realitățile economice ale statului (care să corespundă inflației înregistrate în ultimul an și anul curent).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Nota informativă stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului, prezintă argumentarea de rigoare și analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, în conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*".

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, cât și din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare din bugetul de stat și nota informativă specifică acest fapt. Astfel, potrivit notei „*Implementarea prevederilor proiectului de lege nu vor necesita mijloace financiare suplimentare*".

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "*textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

În ansamblu, proiectul întrunește rigorile tehnicii legislative și ale limbajului juridic. Totuși, unele texte de dispoziții sunt formulate confuz, în special norma de la Articolul 5 care face trimitere la diferite alineate ce nu corespund actului normativ modificat. Formulările ambigue permit interpretarea abuzivă a normei ceea ce constituie un factor de coruptibilitate. Aspectele date sunt analizate în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține norme ce vizează activitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale care administrează sistemul public de asigurări sociale și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat prin contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor (a se vedea Legea nr.489/1999 privind sistemul public de

asigurări sociale).

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
Articolul V potrivit proiectului Articolul 17, <u>alineatul (7)</u> din Legea nr.756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.31-33, art.192), cu modificările ulterioare <u>va avea următorul cuprins:</u> „(2) Indemnizația de dizabilitate se indexează în condițiile art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.”.	
Obiecții: În articolul sus-citat s-a constatat indicarea eronată a articolului și a alineatului ce urmează a fi modificat. Astfel, prin normele proiectului se propune modificarea art.17 alin.(7) din Legea nr.756/1999, însă analizând art.17 se constată că acesta este compus din 6 alineate. Totodată, când se citează norma, autorul indică deja alin.(2). Prin urmare, se creează o confuzie în ceea ce privește alineatul ce urmează a fi modificat conform proiectului. Analizând proiectul în ansamblu se constată că de facto art.16 alin.(7) reglementează coeficientul de indexare și putem deduce că autorul de facto avea intenția să modifice anume acest alineat. Prin urmare, pentru a acorda proiectului un sens unic și a evita interpretările eronate se recomandă evitarea trimiterilor defectuoase, în ceea ce privește modificările propuse.	
Recomandări: Substituirea textului: „Articolul 17, alineatul (7) din Legea nr.756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.31-33, art.192), cu modificările ulterioare va avea următorul cuprins: „(2) Indemnizația de dizabilitate se indexează în condițiile art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.”” cu textul: „Articolul 16, alineatul (7) din Legea nr.756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.31-33, art.192), cu modificările ulterioare va avea următorul cuprins: „(7) Indemnizația de dizabilitate se indexează în condițiile art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.””.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none">● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none">● Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în vederea modificării mecanismului de indexare a pensiilor și a indemnizațiilor sociale. La fel, în proiect este revăzut modul de recalculare a pensiilor judecătorilor și procurorilor din Republica Moldova.

Autorul nu a respectat cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional, statuate în Legea nr.239/2008. Totodată, statuăm că prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota de argumentare.

În proiect s-a depistat indicarea eronată a normelor ce urmează a fi modificate, fapt ce riscă să acorde reglementării un sens confuz.

11.02.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Cristina DIACENCO , Inspector principal

